

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2796

יום חמישי כ"ד כסלו תשפ"ד

דף היומי בבלי: ב"ק לה | עמוד היומי: ברכות כח. | דף הכולל: ב"מ לז.

דף היומי בהלכה: קפ"ג ז' - י"ב.

מוסר: אהבת חסד - 'ותמהני על איזה מקומות' עד 'ועתה נדבר אודות הספד'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער החניפות "השביעי" עד שער לשון הרע "אמרו רז"ל כנסת ישראל"

"זכות זו תעמוד לנו להגנה על כל עם ישראל"

גדולי ישראל שליט"א, במכתב חיזוק להרבות בלימוד התורה בימים אלו, לאור משנת מרן הגר"ג אדלשטיין זצוק"ל

במכתב מיוחד היוצא לקראת חנוכה הבעל"ט, מרנן ורבנן גדולי ישראל שליט"א, קוראים להמשיך את מורשתו של מרן ראש הישיבה הגאון רבי גרשון אדלשטיין זצ"ל, לחזק את לימוד התורה בחנוכה ולא להרפות חלילה, ובפרט כעת בזמן מלחמה. על המכתב חתומים גדולי ישראל מרנן ורבנן, מרן ראש הישיבה הגאון רבי דוב לנדו, כל חברי מועצת גדולי התורה, ובאופן חריג אף מרן המשגיח הגאון רבי דן סגל הצטרף וחתם.

המכתב המלא:

לאחינו בית ישראל בכל מקום שהם, שלו' רוב ברכה. הנה מתקרבים ובאים ימי החנוכה, שכידוע בימים האלו הייתה סיעתא דשמיא מיוחדת שנתבטלה הגזירה, וזכו לעסוק בתורה ולקיים מצוות, בזכות שמסרו את נפשם. והנה אנו בתוך שנת האבל על רבינו הגדול מרן ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין זללה"ה אשר מסר נפשו על חיזוק לימוד התורה בימי החנוכה, שכידוע הוא זמן רפיון, למרות שבימים אלו יש חיוב יותר גדול לעסוק בתורה כפי שהביא רבינו זיע"א במכתבו את דברי הרמח"ל "שכל תיקון שנתקן ואור גדול שתקופת הזמן הוא אור מעין האור הראשון, ותחודש תולדת תורה ומצוות, והוא זמן המסוגל יותר מכל השנה להצלחה בתורה ונבוכה לנאולה שלמה במחירה בימינו אמן.

שאין לבטל את הזמן בימים אלו באירועים שאין ראוי לבן תורה להשתתף בהם. ואנו מקווים שבמוסדות התורה ימשיכו בעסק התורה כמו שצריך, ויתחזקו בסדרי לימוד מיוחדים. ומי שהוא בר דעת וחכם יבין כמה יכול להגיע לדבקות בתורה בימים אלו, כפי שכתב השל"ה הקדוש כי "הימים הקדושים האלו ראויים ביותר להתמדת התורה מבשאר ימים". וזכות זו תעמוד לנו להגנה על כל עם ישראל, ונזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו אמון.

וגם לקיום המצוות בשלמות. ויש בו חיוב גדול לעסוק בתורה. לכן ראוי מאוד, במיוחד השנה, שנת פטירתו של אותו צדיק זיע"א, ובמיוחד בעת הזו שהיא עת מלחמה, להרבות בתורה, וחבל על כל רגע שמפסידים מתורה בימים אלו. ומן הראוי להוסיף עוד ועוד בלימוד התורה בימי החנוכה, בהוספת סדרי לימוד בישיבות, בכוללים וביחידים, וח"ו שלא יהיה רפיון בלימוד התורה בימים האלו. וכפי שכתב מרן זיע"א במכתבו בשנה שעברה, שפשוט

אחד מהם, בריון, שני מטר גובה, שודד מועד, הרים אותי על הכתפיים, והחזיק ברגלי שלא אפול...

נס החנוכה הפרטי של רבי יעקב גלינסקי זצ"ל

מעל כתפיו, וכולם החלו לצעוק ולדפוק על הדלתות...
כעבור שתי דקות הופיעו עשרה סוהרים, עם נשק שלוח בידיהם, ושאלו בקול מאיים: "מי כיבה את העששית?" שמונים אצבעות הופנו כלפי... נלקחתי אל המפקד, ששאל אותי: "אתה כבית את המנורה?"
"כן!" השבתי.
"המעשה שעשית חמור מאד! עברת על חוק מספר כך וכך בספר החוקים. העונש הקבוע בחוק על עבירה זו הוא: מאסר שלוש יממות בצינוק".
צינוק הוא חדר קטן מאד, מלוכלך ושורץ עכברים, שאין אפשרות אפילו לשכב בו. כל הזמן צריך לעמוד על מקום אחד, בלי אפשרות לזוז...
כששמעתי את פסק הדין, החילתי לקפוץ משמחה, לרקוד: "תודה רבה לך ריבוננו שלעולם! תודה רבה לך שהכנסת אותי לצינוק!" התחלתי לשיר עם כל ההתלהבות: "ברוך אלוקינו"...
האיש חשב שיצאתי מדעתי... "מדוע אתה כל כך שמח?" שאל. "ככל הנראה אינך יודע מה זה צינוק"..."
"עד שכבודו שואל אותי למה אני כל כך שמח", השבתי, "ישאל אותי, תחילה, מדוע כבית את המנורה?"
"צודק. בסדר. מדוע כבית את המנורה?"
"הלא תבין", התחלתי להסביר, והקב"ה יסלח לי על השקר שהוצאתי מפיו... הייתי במצב של פיקוח נפש... "יש בדת שלנו מצוה, המובאת בשולחן ערוך, שיש לשבת שמונה ימים בצינוק... חשבתי לעצמי: כיצד אוכל לקיים את המצוה? ואז החלטתי לעשות מעשה: לכבות את המנורה, שכן ידעתי כי העונש הקבוע בחוק על העבירה הזאת הוא ימי צינוק. אני שמח שאוכל לקיים את המצוה שלנו"...

חנוכה במחנה הכפייה הקומוניסטי

שנה אחת בימי חיי - מספר הרב גלינסקי זצ"ל - הקומוניסטים הארורים תפסו אותי, ובהגיע חנוכה שהייתי במחנה עבודה, ביחד עם שמונים גויים. טיכסתי עצות בנפשי כיצד אדליק נרות חנוכה פתאום נפל לי רעיון בראש: בתקרת החדר היתה עששית נפט. ניתן להגביר, או להחליש, את עוצמת הפתילה על ידי סיבוב בכפתור. ישבתי בכלא הסובייטי, בחדר אחד עם שמונים גויים, והחילותי להתפלפל עם עצמי: האם על ידי שאסובב את הכפתור ואגביר את עוצמת הפתילה, נחשב לי הדבר שהדלקתי נר חנוכה? ופסקתי לעצמי: כן! אם בשבת, מי שיעשה זאת, רחמנא ליצלן, ייחשב למבעיר אש בשבת, מדוע שלא ייחשב לי הדבר שהדלקתי נר חנוכה?...

הבעיה הגדולה שלי היתה, אמר הרב, שאני נמוך מאד... כולכם רואים ויודעים על כך... איך אגיע עד לתקרה לסובב את הכפתור? למזלי הרב, כל האסירים הגויים רחשו כבוד כלפי... הם העריכו מאד את העובדה שלא אכלתי את מנת הבשר הזעומה שהגישו לנו, והייתי מסתפק רק באכילת הירקות. הם ראו אותי מתפלל כל היום וכיבדו אותי משום כך. בלית ברירה סיפרתי להם את כל העניין וביקשתי את עזרתם.

הם הסכימו מיד, ואחד מהם, בריון, שני מטר גובה, שודד מועד, הרים אותי על הכתפיים, והחזיק ברגלי שלא אפול...
בירכתי בקול רם את שְׁלֹשׁ הברכות... עשיתי פרסומי ניסא לפני גויים... הרי חז"ל (שבת כא ע"ב) אמרו: מצוותה עד שתכלה רגל מן השוק, ועד כמה? עד דכליא ריגלא דתרמודאי", שלפי אחד הפירושים הכוונה לגויים.
אולם, כשבאתי לסובב את הכפתור, ולהגביר את האור - העששית כבתה! חושך מוחלט השתרר בחדר... הבריון זרק אותי

"היה זה נס החנוכה הפרטי שלי", סיים הרב גלינסקי את סיפורו.

(דורש טוב חנוכה)

"אם כך - תשכח מזה", השיב. "אנחנו הקומוניסטים לא נעזור לך לקיים מצוות... אתה לא נכנס לצינוק בשום פנים ואופן! שוב לחדרך..."

הסבל שסבל יוסף, כיפר לכלל ישראל על מאה ותשעים שנות גלות שהיו צריכים להיות במצרים!

יהודי הנתקל בקשיים וצרות ומקבלם על עצמו באהבה, יכול בכך להציל יהודים רבים אחרים!

מיליוני אנשים ניצלו מעבודת פרך במשך מאה ותשעים שנה, רק בזכות סבלו של יוסף.

יהודי הגיע אל מרן הרב שך זצ"ל ובכה לפניו על הסבל שהוא סובל מחמת כמה ילדים חולים שיש בביתו.

שאל אותו הרב שך: אם היו אומרים לך שהסבל שאתה סובל ומסירות הנפש שלך לטפל בילדיך החולים, יכול להציל מיליון יהודים שלא ייהרגו בשואה, האם היית מסכים לסבול? השיב היהודי בחיוב. אמר לו הרב שך: הקב"ה יודע על נכונותך לסבול למען כלל ישראל, לכן הוא נתן לך את כל הקשיים והניסיונות הללו, כדי שאם תעמוד בהם תוכל להציל יהודים רבים מצרות גדולות.

יהודי הנתקל בקשיים וצרות ומקבלם על עצמו באהבה למען הכלל, יכול בכך להציל יהודים רבים אחרים.

(רבי גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך)

בזכות סבלו של יוסף

"וְעָשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת פְּסִים" (לו, ג)

יעקב עשה ליוסף כתונת פסים. אומר החיד"א: 'פסים' בגימטריא מאה ותשעים. בכתונת הפסים רמזים כל הצרות שעברו על יוסף, כמו שכתב בעל הטורים: "פסים - נוטריקון: פוטיפר סוחרים ישמעאלים מדינים".

הסבל שסבל יוסף, כיפר לכלל ישראל על מאה ותשעים שנות גלות שהיו צריכים להיות במצרים. שהרי הקב"ה אמר לאברהם

אבינו (בראשית טו, יג): "וְעַבְדוּם וְעָנוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה", אבל בפועל היו במצרים רק מאתים ועשר שנים, ונחסרו מאה ותשעים שנה מימי השעבוד, וכל זאת בזכות סבלו של יוסף הרמוז בכתונת הפסים.

ראו נא מה סבל של יהודי אחד, יכול לעשות לעם שלם.

* תוכנית יומית מענייני דיומא

בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי

המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי

הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי

סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל

הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי

תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

כל אומות העולם משחקים בכל מקום ובכל הזמן, מחכים לראות היכן ישראל נופלים...

על איזה אות ייפול הסביבון??

רוצה את שטח A, והשלישי את שטח B וכן על זה הדרך. לכל אחד יש אינטרס שישראל תיפול. ומדוע באמת אנחנו לא נופלים? כי יש אחד שמסובב את 'הסביבון' מלמעלה. אם הקב"ה מסובב, הרי שלעולם לא ניפול! ימי החנוכה לימדו אותנו: היוונים חיכו שניפול. ביטלו את קרבן התמיד. ביטלו את המנורה. ביטלו את סוכות. ביטלו תורה. אבל הקב"ה בא והוכיח שיש סביבון אחד מלמעלה שמסובב את הכל. על האדם לזכור תמיד: בכל צרה שלא יהיה, תמיד ידע שהקב"ה מסובב את הכל מלמעלה. אם יבין זאת ויאמין בכך בכל לבו - לעולם לא יפול!

(רבי ברוך רוזנבלום שליט"א - דורש טוב חנוכה)

רבות, תשמעו ביאור נפלא ביותר:

ישנו מנהג בתפוצות ישראל לשחק בסביבון. יש שמשחקים על שוקולד, ויש שמשחקים על מטבעות כסף וכדומה. אחד מסובב את הסביבון, וכולם במתח על איזה אות ייפול הסביבון. נשאלת השאלה: מה הסביבון בא לומר לנו? אמר לי יהודי: דע לך, כמו שהילדים משחקים כאן, כך כל אומות העולם משחקים בכל מקום ובכל הזמן, מחכים לראות היכן ישראל נופלים. שבעים אומות מסתכלים כל הזמן, מתי עם ישראל נופל!

מה הם רוצים להרוויח?

כל אחד לפי האינטרסים שלו: אחד רוצה את ירושלים, השני

בכל ליל שישי אתה רואה קבוצות שלמות שמגיעות עם מדריכים. ממש תיירות לכל דבר ועניין. כמובן, הם הולכים לקנות טשולנט וחלות של ויז'ניץ...

אתה עושה השתדלות פה, ואתה אפילו לא יודע איזו תוצאה גדולה ועצומה תהיה שם..

אם כן, מדוע נעשה להם הנס הגדול של פך השמן? רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל כותב ב"מכתב מאליהו", שהחשמונאים התחזקו ללחום את מלחמת ה' נגד היוונים, על אף שנראה היה שאין שום אפשרות שינצחו במלחמה זו על פי דרך הטבע. וכיון שכך, זכו לסיעתא דשמיא למעלה מגדר הטבע. כיון שפעלו נגד חשבונות השכל, כדי לעשות את רצון ה' - זכו לנס השמן שלא היה מחייב שייעשה עבורם, שכן על פי דין אפסר היה להדליק גם בשמן הטמא. הם עשו מה שנראה למעלה מכוחותיהם, ולכן זכו למדה גדושה של סייעתא דשמיא ונסים. גם חנכה מלמד אותנו, שאין מקום לַיֹּאשׁוּׁשׁ גם במקום שנגראות הדרכים חסומות ומגבלות בדרך הטבע. אם יתאמץ האדם ביותר, יעשה כל שביכולתו - יזכה שיפתחו לו שערי סייעתא דשמיא חַדְשִׁים. שמונת ימי חנכה מלמדים אותנו, שההארה העליונה המאירה

למעלה מן הכוחות במלחמת ה' - התחזקו כנגד כל הסיכויים "מאי חנוכה?... שכשנכנסו יונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים" (שבת כא ע"ב).

לכאורה, נס פך השמן היה בכלל מיותר. החשמונאים ושאר בני הדור ההוא היו יכולים להסתדר, בדיעבד, גם בלי הנס הגדול הזה.

הא כיצד?

ראשית, מאחר ולא מצאו אלא שמן טהור ליום אחד, לגבי שאר הימים הריהם בגדר אנוסים, ופטורים מן הדין.

שנית, טומאה דחוויה או הותרה בציבור, ולכן היו יכולים להדליק בשמן טמא.

אֶל תוֹךְ לְבוֹתֵינוּ בְּזָכוֹת הַשְּׁתַדְלוּתֵנוּ בְּמֵה שְׂבִיכְלָתֵנוּ - בְּדֶרֶךְ נֶס
הִיא בָּאָה לָנוּ, לְמַעַל מִטְבְּעֵנוּ.

לֹא הִיָּה מִסְפִּיק שְׁמֹן טְהוֹר עֲבוֹר ח' יָמִים, אֶךְ כִּיּוֹן שֶׁעָשׂוּ כָל
שְׂבִיכוֹלָתָם, בְּמֵאמָצִים גְּדוֹלִים וְעֲצוּמִים, הַשְּׁפִיעַ עֲלֵיהֶם לָהֶם
הַקֶּב"ה שֶׁפַע גְּדוֹל מִלְמַעְלָה, בְּדֶרֶךְ נֶס, וְזָכוּ לְהָאֲרוֹת עֲלִיוֹנוֹת,
שֶׁנִּבְצָר מֵהָאֲדָם לְהַשִּׁיג בְּכַחוֹתָיו שְׁלוֹ.

אֵת הַקְּשָׁיִים, שֶׁעָלוּ לָהֶבְיָא לְיַדֵּי יְאוּשׁ, צָרִיךְ לְנַצֵּל דּוּקָא
כְּדֵי לְהַתְקַדֵּם וּלְהַתְעַלּוֹת, כִּי זֶהוּ תַּפְקִידֵם הָאֲמִיתִי שֶׁל הַקְּשָׁיִים -
לְדַרְבֵּן אֶת הָאֲדָם לְעִקְשָׁנוֹת, לְגַרוֹם לוֹ לְאַמֵּץ אֶת כָּל כּוֹחוֹתָיו לְמַעַן
הַמְטֵרָה הַקְּדוּשָׁה.

עִם יִשְׂרָאֵל הוּא עִם קֶשֶׁה עוֹרְפִי, עִז שֶׁבְּאֲמוֹת, עֲזוֹת דִּקְדָּשָׁה
הִיא הַדֶּרֶךְ לְהַצְלִיחָה בְּעִבּוֹדַת ה'.

"לא מברך רשעים..."

הֶרֶב יֵשׁי וְלִיס, שֶׁהוּא מְרַצָּה בְּכִיר ב"עֲרֻכִים", סִיפֵר לִי סִיפּוֹר
מְאֹד מַעֲנִיין. כְּדֵי לְהַבִּין אֶת הַסִּיפּוֹר צָרִיךְ לְהַקְדִּים הַקְּדָמָה קְצֵרָה
כּוֹלֵם יוֹדְעִים, שִׁישׁ בְּאַרְץ כְּמֵה אֲתֵרִי תִיירוֹת עֵיקָרִיִים, אֶךְ לְהוֹוִי
יָדוּעַ כִּי יִשְׁנָה נּוֹסֶפֶת שֶׁהַפְּכָה לְעִיר תִּירוֹתֵי: בְּנֵי בְרַק. בְּכָל לַיִל
שִׁישִׁי מַגִּיעוֹת לְבִנֵי בְרַק קְבוּצוֹת שֶׁל תִּירוֹת. לֹא מִחוּץ לְאַרְץ,
אַלֵּא תִירוֹת מִתַּל אֲבִיב. הַמְרַחֵק הַמְּנַטְאֵלִי בֵּין תַּל אֲבִיב לְבִנֵי
בְרַק נַעֲשֶׂה כָּל כֶּךָ גְּדוֹל, שֶׁתּוֹשְׁבֵי תַּל אֲבִיב בָּאִים לְחֻזוֹת בִּיצוּרִים
הַשּׁוֹנִים מֵהֶם כָּל כֶּךָ, וְהַמּוֹזְרִים בְּעִינֵיהֶם כָּל כֶּךָ.

בְּכָל לַיִל שִׁישִׁי אֲתָה רוֹאָה קְבוּצוֹת שְׁלֵמוֹת שֶׁמַּגִּיעוֹת עִם
מְדִרְכִּים. לְמִדְרִיךְ עִם יֵשׁ רִמְקוֹל, וְהוּא מְדִרִיךְ אֹתָם - פֶּה הַכְּנִיסָה
לְבִנֵי בְרַק, פֶּה בֵּית הַכְּנִסָּה זֶה, אֲתָה הִיסְטוֹרִיָּה, וְכַכָּה נִרְאִים
הַיְלִידִים... מִמֶּשׁ תִּירוֹת לְכָל דָּבָר וְעִנִּיין. כְּמוֹבֵן, הֵם הוֹלְכִים
לְקַנּוֹת טְשׁוֹלֵנֵט וְחִלּוֹת שֶׁל וִיז'נִיץ.

לְרַב יֵשׁי וְלִיס הִיָּה שִׁיעוֹר קְבוּעַ בְּאִיזְשֶׁהוּ קִיבּוּץ. בְּמִשְׁךְ שְׁלוֹשׁ
שָׁנִים הוּא יֹשֵׁב עִם הַחֲבֵרָה שֶׁם, שְׁבוּעַ אַחֵר שְׁבוּעַ, בְּמִסִּירוֹת
גְּדוֹלָה.

יוֹם אַחַד, הַחֲבֵרָה הָאֵלֶּה מֵהַקִּיבּוּץ אֲמָרוּ לְרַב וְלִיס: "הֶרֶב, גַּם
אֲנַחְנוּ רוֹצִים לַעֲשׂוֹת אֶת הַסִּיפּוֹר הַמְּפּוֹרָסִים בְּבִנֵי בְרַק. קַח אֹתָנוּ,
וְאֲתָה תִהְיֶה הַמְּדִרִיךְ."

"אני אחשוב על זה," הוא אמר, ובאמת חשב לא מעט.

הוּא יָדַע שִׁישׁ לוֹ אֲפִשְׁרוֹת לְקַחַת אֹתָם לְסִיבּוֹב הַרְבֵּה יוֹתֵר
מִשְׁמַעוֹתֵי מֵהַסִּיבּוֹב שֶׁל אִיצְקוֹבִיץ' וְקוֹגֵל. הוּא יָכוֹל לְהַכִּיר לָהֶם
יְשִׁיבוֹת, לְהִרְאוֹת לָהֶם קְצֵת מֵהַמַּהוּת הָאֲמִיתִית. הוּא תִכְנֵן תּוֹכְנִית
מְסוּדָרָה, וּבְאֲמַת לְקַח אֹתָם לְבִתִּי כְּנִסַּת וְלִישִׁיבוֹת.

לְקִרְאוֹת סוֹף הַסִּיפּוֹר הֵם הִגִּיעוּ לְבֵיתוֹ שֶׁל מֶרֶן הַגְּרָא"ל שְׁטִינְמָן
זַצ"ל, וְזֹאת הִיָּתָה אֲטֵרְקָצִיָּה. הֵם נִדְהָמוּ לְרְאוֹת שֶׁאֲפִשֵׁר לְגוֹר
בְּבֵית כְּזֶה פְּשׁוּט וְדַל. לֹא רַק שֶׁלֹּא הִיָּה סִיד עַל קִירוֹת הַסֵּלּוֹן,
אֲפִילוֹ טִיחַ כְּבֵר לֹא הִיָּה.

הֵם נִכְנְסוּ לְחֻדְרוֹ שֶׁל הֶרֶב, וְהֶרֶב וְלִיס הִצִּיג אֹתָם: "הֶרֶב, הֵם
מִקִּיבּוּץ בְּצַפּוֹן, וְהֵם רוֹצִים שֶׁהֶרֶב יְדַבֵּר אִתָּם". הֶרֶב שְׁטִינְמָן יֹשֵׁב
עַל הַמִּיטָה. זֹאת הִיָּתָה מִיטַת סוֹכְנוֹת, וְכַשְׂרָצָה לְהִישָׁעַן שְׁמוֹ לוֹ

כְּסֵא מֵאַחוֹר. רַק לְרְאוֹת אֶת זֶה, זֶה הִיָּה בְּשִׁבְלֵם סוֹף הָעוֹלָם. שׁוֹק
תְּרַבּוֹתֵי מִמֶּשׁ.

הֶרֶב שְׁטִינְמָן דִּבֵּר, אֲבָל כָּל מֵה שֶׁאֲמָר הִיָּה בְּהִבְרָה חֲצִי
אֲשַׁכְּנִזִּית, כֶּךָ שֶׁהֶרֶב וְלִיס בְּעֲצָמוֹ בְּקוּשֵׁי הַבֵּין, וְהַקִּיבּוּצִנִּיקִים לֹא
הִבִּינוּ אֶף מִיָּלֶה.

אַחֲרֵי עֶשֶׂר דְּקוֹת נִגְמָרָה הַדְּרָשָׁה, וְאִז אֲמָר הֶרֶב יֵשִׁי וְלִיס: "הֵם
רוֹצִים שֶׁהֶרֶב יְבַרֵךְ אֹתָם". הֶרֶב שְׁטִינְמָן שֶׁתַּק.

הֶרֶב וְלִיס חֲזָר שׁוֹב עַל הַבְּקָשָׁה: "הֶרֶב, אִם אֲפִשֵׁר לְבַרֵךְ
אֹתָם..."

וְהֶרֶב שְׁטִינְמָן אֹמֵר לוֹ בְּנוֹכְחוֹתָם - וְהַפְּעַם בְּעִבְרִית צַחָה
לְהַפְּלִיא, בְּאוֹפֵן בְּרוּר לְחִלוּטִין וְבִלִּי הַבְּרָה אֲשַׁכְּנִזִּית - "אֲנִי לֹא
נוֹתֵן בְּרַכָּה לְרַשְׁעִים".

"לא", נִזְעַק הֶרֶב וְלִיס, "הֶרֶב, הֵם לֹא רַשְׁעִים, פַּעַם בְּשָׁבוּעַ הֵם
לּוֹמְדִים תּוֹרָה".

אֶךְ הֶרֶב שְׁטִינְמָן נוֹתֵר אִיתֵן בְּסִירוֹבוּ. "הֵם שׁוֹמְרִים שְׁבֵת?
לֹא. וְחוּץ מִזֶּה, אֲנִי עוֹד זׁכֹר שִׁירְדָנוּ מֵהָאוֹנִיָּה, כְּשֶׁבָּאנוּ מִבְּרִיסְק,
וְאֲנָשִׁים מֵהַקִּיבּוּצִים בָּאוּ כְּדֵי לְחַלֵּן אֶת הָאֲנָשִׁים. אֲתָה אֹמֵר לִי לֹא
רַשְׁעִים? הֵם רַשְׁעִים, אֲנִי לֹא מְבַרֵךְ אֹתָם".
לֹא עֲזָר שׁוֹם דָּבָר, יִצְאוּ הַחוּצָה.

"אתה מבין איך הרגשתי?" אמר לי הרב וליס. "עבודה של
שלוש שנים הלכה לפח! הייתי בטוח לגמרי, שהם יתקשרו להגיד
לי לא לבוא לשיעור בשבוע שלאחר מכן. הם לא התקשרו, אז
באתי. חשבת, מי כבר יבוא? אולי שניים-שלושה אנשים? לא,
הכל כרגיל".

הוּא מְסַר אֶת הַשִּׁיעוֹר, וְעֵבֵר בְּשִׁלוֹם. אַחֲרֵי הַשִּׁיעוֹר הַחֲלִיט
הֶרֶב וְלִיס לַעֲשׂוֹת בְּקֵרֶת נִזְקִים. הוּא בִיקֵשׁ לְדַעַת: "נוֹ, מֵה אֲתָם
אוֹמְרִים? אִיךָ הִיָּה הַסִּיפּוֹר?"

הַתְּבַרֵר שֶׁהֵם הִיוּ מְאֹד מְרוֹצִים.

"וממה הכי נהניתם?"

"הֶרֶב הַצְדִּיק הַזֶּה, שֶׁהִבְאֵת אֹתָנוּ אֵלָיו - מִזֶּה הַכִּי נִהְיִינוּ..."

"מִזֶּה נִהְיִיתֶם? וְאֲנִי פְּחַדְתִּי שֶׁ- זֹאת אוֹמְרָת, מִמֵּה בְּדִיוֹק
נִהְיִיתֶם בְּבִיקוֹר אֲצֵל הֶרֶב?"

"תִּשְׁמַע, הִבְנוּ שֶׁהִבְאֵת אֹתָנוּ לְרַב גְּדוֹל. רְאִינוּ אֶת הַבֵּית שְׁלוֹ,
וְאִז הִבְנוּ עוֹד קְצֵת. רְאִינוּ אֹתוֹ, הִבְנוּ עוֹד קְצֵת. כְּשִׁיצָאנוּ מֵהַבֵּית
שְׁלוֹ, כּוֹלְנוּ בְּדַקְנוּ בְּאַתְרִים לְרְאוֹת מִי זֶה הָאִישׁ הַזֶּה, וְאִז הִבְנוּ
שֶׁמְדוּבֵר בְּאֶחָד מִגְּדוֹלֵי הַרְבָּנִים. אֲבָל נִהְיִינוּ בְּמִיּוּחַד מְדַבֵּר אַחַד
- הוּא לֹא נִיסָה לְהַתְחַנֵּף. הוּא אֲמָר לָנוּ אֶת הָאֲמַת בְּפָנִים, וְאֲנַחְנוּ
נִהְיִינוּ מִזֶּה מְאֹד. בֵּן אָדָם מִמְרוּמֵי גִילוֹ לֹא מְנַסֶּה לְחִיַּךְ אֵלָיךְ, לֹא
מְנַסֶּה לְקַנּוֹת אוֹתָךְ, אֹמֵר לְךָ אֶת הָאֲמַת בְּפָנִים".

בְּזֶה לֹא נִגְמַר הַסִּיפּוֹר. הֵם דּוּקָא כֵּן רָצוּ לְקַבֵּל בְּרַכָּה מֵהֶרֶב
הַצְדִּיק הַזֶּה, וּמֵאַחַר וְהִבִּינוּ שֶׁכָּל זְמַן שֶׁהֵם לֹא שׁוֹמְרִים שְׁבֵת לֹא
יִכְלּוּ לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ בְּרַכָּה, הֵם הַתְּחִילוּ לְהַתְקַדֵּם בְּשִׁמְרֵת שְׁבֵת.

"אתה מבין מה קורה פה?" אמר הרב וליס, "אתה עושה
מֵאֲמָצִים, וְנִרְאָה לְךָ שֶׁהַכָּל הִיָּה לְרִיךְ וְיָרַד לְטִמְיוֹן, וּבְסוֹף מֵתְבַרֵר
שֶׁהָאֲמַת בְּדִיוֹק הַפּוֹכָה!"

מי גרם להם לחזור בתשובה?
הקב"ה.

אז למה אנחנו עושים את כל ההשתדלות שלנו?

כי אנחנו צריכים וחייבים להשתדל. בעניינים רוחניים צריכים להשתדל הרבה יותר מאשר בעניינים גשמיים, ולעשות את כל המאמצים.

ולמרות ההשתדלות, למה פלוני חזר בסוף בתשובה, וזה שישב לידו באותו קורס, באותה קבוצה ובאותו סמינריון, לא חזר בתשובה? האם אתה יכול להסביר זאת?
לא.

אתה עושה את ההשתדלות, את מירב המאמצים האפשריים, אבל את ההחלטה אם יהיה או לא יהיה ואיך יהיה - רק הקב"ה קובע.

לפעמים, התוצאה נראית הפוכה מההשתדלות. ברוחניות התוצאה היא שכר על גודל ההשתדלות ועל המאמץ לעשות את רצון ה'.

מי לא נורמאלי - אני או הוא?

עוד סיפור אחרון של ר' ישי וליס:

בהונגריה חי יהודי, ששימש כמלמד בחיידר, ושמו ר' שרגא פייבל וינקלר. היו לו בת גדולה וששה בנים. הבת היתה כבת שש-עשרה, כשהגרמנים הגיעו ולקחו אותו למחנה עבודה.

מה ההבדל בין מחנה עבודה למחנה השמדה? במחנה השמדה היו הגרמנים הארורים הורגים מיד, ובמחנה עבודה היו מעבידים את האנשים בפרך, עד שתשו כוחותיהם או שמתו מרעב וממחלות, ה' ישמור.

ר' שרגא פייבל לא התגעל מעולם במאכלות אסורים, על אף שהרעב היה נורא, וכמעט שהגיע לפיקוח נפש ממש. ר' שרגא פייבל היה מעודד את יושבי המחנה האומללים, והיה מחזק את אמונתם שעוד יבוא קץ לצרות, ויזכו לצאת מגיא צלמוות ולפגוש את בני משפחותיהם.

יום אחד הגיעו למחנה אסירים חדשים, ורבי שרגא פייבל ניסה כדרכו לעודדם, שעוד יזכו לראות את האשה והילדים.

בין האסירים הללו היה יהודי בן עירו של ר' שרגא פייבל. הוא טפח על גבו של ר' שרגא פייבל, ואמר: "על איזה אישה אתה מדבר? על איזה ילדים אתה מדבר? אתה לא מבין, שאת אשתך ואת הילדים לקחו לברקנאו?"

כולם ידעו, שמי שנשלח למחנה ההשמדה בירקנאו מובל לתאי הגזים דקות ספורות לאחר שהגיע. ר' שרגא פייבל נשבר מאוד, אבל תוך מספר ימים אסף את השברים, ושב לעודד את עצמו ואת הסובבים אותו.

המלחמה עמדה להסתיים, והגרמנים ידעו שהם צריכים

לברוח. לפני שעזבו, אספו הגרמנים את אנשי המחנה, והודיעו להם שהם עומדים להשתחרר למחרת. גרמני אחד נטפל, משום מה, אל ר' שרגא פייבל ואמר לו: "אני יודע, שאתה רוצה לחזור הביתה, ותוכל באמת לצאת מפה מחר, אבל רק בתנאי שתאכל עכשיו את חתיכת החזיר הזאת שהבאתי לך. אם אתה לא אוכל, אני יורה לך כדור בראש!"

"גם אם תירה בי, לא אוכל" אמר ר' שרגא פייבל, והגרמני הארוך ירה בו והרגו.

ר' שרגא וינקלר לא ידע, שאשתו וילדיו אכן נלקחו ע"י הגרמנים הארורים לברנקאו והומתו בתאי הגזים, אבל הבת הגדולה נלקחה למחנה עבודה וניצלה.

לאחר שהסתיימה המלחמה נישאה הבת לבחור מיוצאי פולין. מסדר הקידושין שלהם היה האדמו"ר מקלויזנבורג, שכתב את הכתובה בכתב ידו. הבת ובעלה עלו לארץ, ונולדו להם שני ילדים. סיפור גבורתו של הסבא ומותו על קידוש השם נודע למשפחה מפיו של אוד מוצל מאש, מן היהודים שהיה ר' שרגא מתאמץ לחזק ולעודד.

למרבה הצער, כמו יהודים רבים באותה תקופה שלא עמדו בניסיון הקשה, עזבו הבת ובעלה את הדרך הישרה. על אף שחיו את חייהם כחילוניים גמורים רח"ל, הסיפור על גבורתו של הסבא היה נכס חשוב במשפחתם.

יום אחד, בנם, שהיה קצין בחיל האוויר, נכנס למסעדה טריפה. הוא עמד בתור לשלם על נתח חזיר צלוי, ופתאום נזכר בסיפור על סבו.

הוא אמר לעצמו: רגע, מה קורה כאן? או שאני משוגע או שהסבא שלי משוגע, אבל אחד משנינו משוגע, ללא ספק. הוא מת כדי לא לאכול דבר שאני עומד עכשיו לשלם כדי לאכול אותו. מי מאיתנו לא נורמאלי, אני או הוא?

הוא השליך את נתח החזיר, והלך לברר מי צודק, הוא או סבא שלו.

אותו בחור זכה לחזור בתשובה, והקים את ארגון "ערכים", ורבים השיב מעוון. ישי וליס הוא הנין של ר' שרגא פייבל וינקלר בן אדם מת על קידוש ה' רגע לפני השחרור, בעומדו איתן שלא להתגעל באכילת חזיר. באותה שעה נראה היה כאילו לא נותר לו שם וזכר, אך שנים רבות אחר כך התברר שבזכות הימנעותו מאכילת החזיר זכה הנכד לחזור בתשובה, ובזכותו כל הנינים ובני הנינים כולם בעלי תשובה, יראים ושלמים, ועוד יהודים רבים זכו לחזור בתשובה ע"י הארגון שהקים הנכד. הכל בגלל הסבא הגדול ששנים רבות לפני כן מסר נפשו כדי לא לאכול חתיכת חזיר.

אתה עושה השתדלות פה, ואתה אפילו לא יודע איזו תוצאה גדולה ועצומה תהיה שם...

(רבי שלמה לוינשטיין שליט"א - דורש טוב חנוכה)

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

האברך הצעיר המשיך בשלו: "כבוד ראש הכולל, אתה לא צריך שאני אזיע, אתה צריך אולם מסודר. קיבלת אולם מסודר, מה אנפת לך?"

"מאיבי תחכמוני מצותך" - אין לנו לקחת הכל בבת אחת, אלא להתחיל עם צעד קטן!

על האדם לעשות את אשר ביכולתו

במשך מאה ושמונים שנה נמק עם ישראל תחת עול היוונים וייחל לתשועת ה'. מן השמים המתינו בסבלנות עד שמתתיהו הזקן ועמו קבוצה בת שנים-עשר איש, קמו ויצאו למלחמה הכי משעשעת שהתרחשה בתולדות העמים. שנים-עשר איש יצאו לקרב כנגד חיל גדול שאין לו שיעור. שנים-עשר איש כנגד צבא ארצות הברית עם כל המפציצים, ספינות הקרב ונושאות המטוסים...

הגדוד של אליפורני בלבד מנה מאה ועשרים אלף גיבורי מלחמה, עשרים ושנים אלף קשתים, וגמלים נושאי מזונות עד אין מספר. באותה עת הגיע לארץ ישראל מפקד יווני בשם גסקלגס, מלווה בשמונים אלף גייסות, ואמר לחשמונאים: "שוטים, יש בכם י"ב איש שיעשו מלחמה עם חיל שאין לו שיעור?!" ובאמת, על פי דרך הטבע לא היה לחשמונאים כל סיכוי להביס את היוונים. אולם מתתיהו קם ואמר: 'אני עושה מה שאני יכול, ואת השאר אני משאיר בידי הקב"ה!' זהו המסר שאנו למדים מחג החנוכה. על האדם לעשות את כל שביכולתו לעשות, והשאר יעשה על ידי הקב"ה.

את אותו מסר אנו למדים מהדלקת הנרות במקדש בחנוכה. בידי החשמונאים היה פך שמן טהור שהספיק ליום אחד בלבד, ולעשיית שמן חדש נדרשו לפחות שמונה ימים. החשמונאים היו יכולים לומר: 'בשביל מה להתחיל להדליק את המנורה, מה נרוויח מזה? הרי בין כה וכה המנורה תשוב לשממונה לאחר יום אחד!' אבל במקום זאת הם אמרו: 'אנחנו עושים מה שאנו יכולים, יש לנו שמן ליום אחד, הבה נדליק את המנורה ליום אחד!' וכאשר אדם ממלא את תפקידו ועושה את מה שביכולתו, הקב"ה מסייעו ומשלים את המלאכה.

את זאת אנו מפרסמים בחג החנוכה, ולפיכך נקבע הנס להתפרסם לדורי דורות

הקשר בין נס חנוכה להשלכת יוסף לבור

בגמרא (שבת כא ע"ב) מובא: "דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרבי תנחום: נר של חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה, כסוכה וכמבוי. ואמר רב כהנא, דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרב תנחום: מאי דכתיב 'והבור ריק אין בו מים', ממשמע שנאמר 'והבור ריק' איני יודע ש'אין בו מים'? אלא מה תלמוד לומר 'אין

בו מים', מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו".

לכאורה נראה, כי שתי המימרות שהובאו בשם רבי תנחום אינן קשורות אחת לרעותה, שהרי מה הקשר בין דיני חנוכה לבור של יוסף?

מבאר בעל ה"זכרון מנחם", שהיה מקום להקשות על ראובן, כיצד הוא תכנן להציל את יוסף מאחיו שביקשו להורגו? במה יועיל הדבר אם לא יהרגו את יוסף ותחת זאת יורקו אותו לבור מלא בנחשים ובעקרבים!?

אלא, שראובן אמר בלבו: אם האחים יהרגו את יוסף בידיים זהו רצח וודאי. לעומת זאת אם הם יורקוהו לבור - יהיה ליוסף סיכוי של אחד ממאה להינצל. וכיון שזה כל מה שהיה ביכולתו של ראובן לעשות, הרי שזה תפקידו ואת זאת הוא עושה, כשאת השאר הוא מניח בידי בורא העולם.

ומאחר וזהו המסר הנלמד גם מחנוכה, הובאו המימרות בעניין ראובן ובעניין חנוכה בחדא מחתא, כי משתייהן ניתן להפיק את אותו לקח: על אדם לעשות מה שביכולתו ולהשאיר את היתר בידי הקב"ה!

הקב"ה אינו מחפש תוצאות אלא מעשים

לאחרונה נערך דין תורה מעניין, שהתגלע בעקבות מעשה שאירע בכולל גדול המונה כשבע מאות אברכים:

לקראת סיום סדר ב', נזכר ראש הכולל כי בעוד כשעתיים וחצי אמור להתקיים בהיכל בית המדרש כינוס חשוב מאוד. מבט חטוף ברחבי בית המדרש הספיק לו כדי לקלוט שבלתי אפשרי לערוך את הכינוס במצב הנוכחי. על השולחנות והסטנדרים נערמו ספרים כחול אשר על שפת הים. כרכי גמרות, ספרי מפרשים, ראשונים ואחרונים, היו מגובבים זה על גבי זה בשלוש קומות, שנותרו על מקומן מלפני יומיים שלושה, ומשבוע שעבר...

ראש הכולל סקר את ערמות הספרים בייאוש ולפתע הבזיק בו רעיון. הוא פנה לאחד האברכים ואמר לו: "שמע, הרי אתה בעל כח, יש לי בקשה אליך. במשך השעתיים הבאות אתה עובד בלי הפסקה ומסדר את כל הספרים במקומותיהם, ובתמורה אשלם לך שכר הגון על עמלך!"

"הייתי שמח לעזור!" התנצל האברך, "אבל אני ממש מממהר הביתה, זה פשוט לא שייך!"
"אתה יודע מה", הציע ראש הכולל, "תעבוד במשך שעתיים

האופים סיפר את חלומו, פתר לו יוסף כי הוא עתיד למות בתליה בפשטות, יוסף ידע זאת משום שטבע העוף לחשוש מאדם חי, ואם בכל אופן אכלו העופות מהסלים שעל ראש שר האופים, סימן שמדובר היה באדם מת.

ובדרך צחות ביארו, כי שר האופים חלם שיש על ראשו סל מלא במיני מאפה, בורקסים, רוגלך וסופגניות, וכל מי שיש לו בראשו כל כך הרבה אוכל, אין לו בשביל מה לחיות, חבל על החיים שלו, וממילא ברור שהוא עתיד להסתלק מן העולם...

ברם על פי הדברים שביארנו ניתן לבאר באופן אחר. שר האופים ישב בבית סוהר כיון שנמצאה אבן במאפה המלך. בוודאי שבמהלך הזמן בו הוא ישב בבית הסוהר, הוא עשה תשובה והיכה על חטא. לפיכך, כשראה בחלומו ציפור המנקרת את מיני המאפה, היה עליו להרים את ידו ולשלח את העוף, כדי שלא יחדיר זוהמה במאכלי המלך. אבל בפועל, שר האופים לא נקט בכל אמצעי כנגד העוף המכרסם את מאפי המלך. הוא לא התקדם למעשה, כיון שהיה פער בין הראש לגוף, בין הראש ללב. לכן אמר לו יוסף במדה כנגד מדה: "בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא פְרֵעָה אֶת רֹאשְׁךָ מֵעֵלְיךָ" (בראשית מ, יט).

לעומת זאת שר המשקים חלם: "וְנֶאֱכָח אֶת הָעֲנָבִים וְנֶאֱשַׁח אֹתָם אֶל כּוֹס פְּרֵעָה וְנֶאֱתַן אֶת הַכּוֹס עַל כֶּף פְּרֵעָה" (שם יא). הוא חשב מה ניתן לעשות בפועל, ואדם החושב איך הוא מתקדם - נידון לחיים. לכן פתר יוסף את חלומו לטובה וניבא: "בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא פְרֵעָה אֶת רֹאשְׁךָ וְהִשִּׁיבְךָ עַל פְּנֶיךָ" (שם יג).

בלי ספק, לא נדרש מאתנו לעשות מעשים מופלאים כפי שעשו החשמונאים, אבל עם זאת אין אנו פטורים מלהתקדם כפי יכולתנו. הגמרא (שבת קה ע"ב) אומרת: "כך אומנתו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד עבודה זרה והולך ועובד".

רמז לכך ניתן למצוא באותיות המילה 'יון'. בתחילה נראה היצר הרע כאות 'י' קטנה, הוא רק אורח, 'אני יכול להתארח אצלך ל כמה ימים בודדים?... אך כאשר הוא נכנס אליך הביתה, הוא הופך לאות ו' ונהיה כבר חצי בעל הבית. לאחר מכן הוא נכנס עוד יותר, הופך לאות ן' ונהיה בעל הבית היחיד, בעוד האדם עצמו הופך לאורח...

עלינו ללמוד מדרכי היצר הרע ולהשתמש בהן לחיוב, בבחינת "מֵאִיבֵי תַחֲכַמְנֵי מִצּוֹתָךְ" (תהלים קיט, צח). אין לנו לקחת הכל בבת אחת אלא להתחיל עם צעד קטן, ולאחריו עוד צעד ועוד צעד עד שנגיע לשלמות אמיתית.

(רבי חזקיהו קרלינשטיין שליט"א)

כמו שצריך, ובעד זאת תקבל חמש מאות שקל. חמש מאות שקלים טבין ותקילין תמורת שעתיים עבודה!"

האברך הסכים להצעה וקיבל על עצמו לדאוג לסידור בית המדרש על מתכונתו. לאחר תפילת ערבית, בפרץ של יוזמה, ניגש האברך למרכז בית המדרש, הלם על הבימה וקרא בקול: "מורי ורבותי, ישבנו ולמדנו בספרים כל היום, כיצד אפשר ללכת הביתה ולהשאיר את הגמרא והרשב"א על הסטנדרד? איזו חביבות זו כלפי הספרים הקדושים? האם זה לא ביזוי כבוד התורה?!"

האברך שהיה בעל כח דיבור, נשא במשך שלוש דקות דברים חוצבי להבות אש והכריז: "אני מבקש שכל אחד ייקח רק שלושה ארבעה ספרים, וכמובן שאין על זה 'בל תוסיף', אפשר לקחת עוד כמה ספרים, ולהחזירם למקומם!"

לא עברו חמש דקות וכל הספרים היו מונחים אחר כבוד בארונות, והיכל בית המדרש היה מסודר להפליא. לאחר עשר דקות, כשציבור האברכים עזב את בית המדרש, פנה האברך לראש הכולל ותבע את שלו: "כבוד הרב, אפשר בבקשה לקבל את חמש מאות השקלים המובטחים?"

"בשום אופן לא!" פסק ראש הכולל, "אני לא נותן חמש מאות שקל בשביל חמש דקות! אולי אתה דרשן מופלג, אבל גם הדרשנים הגדולים ביותר לא מקבלים חמש מאות שקל על חמש דקות עבודה. מצטער מאוד, אבל אני לא מתכנן לשלם לך פרוטה שחוקה!"

אולם האברך הצעיר המשיך בשלו: "כבוד ראש הכולל, אתה לא צריך שאני אזיע, אתה לא צריך בגדים רטובים, אתה צריך אולם מסודר. קיבלת אולם מסודר, מה אכפת לך? ואם הייתי עושה פה סדר עם מופת על ידי אמירת שם המפורש?!"

כשלא הגיעו לעמק השווה, פנו הדניים לדין תורה אצל אדם גדול, אשר פסק כי הצדק עם האברך. מגיע לו שכר על פועלו, כיון שלמעשה ראש הכולל קיבל את מבוקשו ובית המדרש סודר כראוי.

אבל ודאי שבעולם האמת, הקב"ה לא מחפש תוצאות, הוא מחפש את הפעולות שהאדם עשה בעצמו. אם התקדמת, אם עשית פסיעה קטנה כפי יכולתך, כבר רצוי הדבר לפני ה' יתברך!

מֵאִיבֵי תַחֲכַמְנֵי מִצּוֹתָךְ

לא לחינם נסמכה לחנוכה פרשת וישב, בה עוסקת התורה בחלומות שר האופים ושר המשקים.

שר האופים חלם כי על ראשו מונחים שלושה סלים, ובסל העליון מונחים מכל מאכל פרעה, והעוף אוכל מהסל. כאשר שר

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מהי כמות השמן הנדרשת לנרות חנוכה?

שואלין ודורשיין - הלכות חנוכה

הגרש"ז אויערבך והגר"ש אלישיב, אך לדעתם אין הדבר חובה אלא הידור מצוה בלבד; וכן דעת הגר"נ קרליץ. וכן לדעת האור-לציון אין חובה להדליק בכמות המספקת ליותר מחצי שעה, וכן כתב הגר"ח קניבסקי - שמנהג החזו"ן איש היה לכבות את הנרות בכל לילה (למעט הלילה האחרון) חצי שעה לאחר הדלקתם. המדליק בתוך ביתו, באופן שה'פרסומי' ניסא' הוא לבני הבית בלבד, דעת הגר"ש אלישיב שלכל הדעות אינו מחויב להדליק אלא בכמות המספיקה לחצי שעה; אולם, בכל-בו כתב בשם הרי"ף שראוי שהנרות ידלקו כל זמן שבני הבית נעורים. [שו"ע תרעב, ב, ומשנ"ב ה; ביאורים ומוספים 'דרשו', 15-16]

את נרות החנוכה יש להדליק בכמות שמן (או שעווה וכדו') המספיקה עד חצי שעה לאחר צאת הכוכבים; ואף המדליקים לאחר צאת הכוכבים צריכים להדליק בכמות המספיקה לחצי שעה; וביאר הגר"ח קניבסקי, ששעה זו היא שעה 'זמנית' לפי אורך הלילות של ימי החנוכה, (אשר אורכה לכל היותר 70 דקות) יש שכתב בשם הגר"ז סולוביצ'יק שמלשון הרמב"ם נראה שבמקומות בהם יש עוברים ושבים עד השעות המאוחרות של הלילה, חובה להדליק בכמות שמן המספיקה עד שהרחוב מתרוקן, וכן נראה מלשון הריטב"א; ויש שכתב בשם הגר"ז להיפך, אך בכל מקרה - הוא עצמו נהג להחמיר ולהדליק בכמות המספיקה עד שהרחוב הסמוך לביתו התרוקן, וכך נהגו גם

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

מה ההבדל בין אדם לחמור?

בבא קמא דף ל"ה

מכה אדם ומכה בהמה

מכהו, ומשתדל לתקן הסיבה שמפני זה הוכה. נמצא שהמכה היתה לתועלת, וכן בכל יסוריו של אדם, אם מחזיר פניו ומתבונן מי המכהו ועל מה הכהו - 'מה זאת עשה אלוקים לנו' - יוצא לו מזה תועלת, אבל אם אינו מחזיר פניו לראות ולהתבונן מי הוא המכהו ועל מה הוא מכהו, אין יוצא לו ח"ו תועלת מזה, ואין הבדל בינו לבין ה... (גליון לקוטים נפלאים פרשת מקץ - מאמר מרדכי - סלאנים)

בפרשת מקץ לאחר שהשבטים מגלים שהחזירו לכל אחד את כספו לתוך שקו הם נחרדים ואומרים, "מה זאת עשה אלוקים לנו" (בראשית מב כח).
אומר הרה"ק המאמר מרדכי מסלונים זיע"א זה ההבדל בין אדם לחמור. חמור כשנותנים לו מכה, אינו מחזיר פניו להתבונן מאין הגיעתו המכה אלא ממשיך בדרכו הלאה. מה שאין כן אדם שמקבל מכה, מיד מחזיר פניו לראות מיהו המכה, ועל מה הוא

האם מותר לענות 'אמן יהא שמיה רבה' באמצע ברכת המזון?

ומותר לענות אמן על ברכות מסוימות, וכן לקדיש, קדושה וברכו ומ'הרחמן' ואילך, לכל הדעות חובה לענות לכל דבר שבקדושה, אך אין להפסיק לצורך שיחת חולין. וראה תקציר לאתמול, בנוגע לאיסור הדיבור עד לאחר שתיית הכוס של ברכת המזון.

[בו"מ דרשו קפג, 24]

יש אומרים, ששלוש הברכות הראשונות של ברכת המזון דינן כדין תפילת 'שמונה עשרה', ואסור לענות לקדיש, קדושה ו'ברכו', ואף לענות אמן לאחר ברכות של ברכת המזון עצמה, למעט עניית אמן בין ברכה לברכה על ברכות המזמן בלבד. ונחלקו הפוסקים, אם דין הברכה הרביעית כדין השלוש הראשונות. ויש שצידד, שכל הברכות דינן כדין קריאת שמע וברכותיה,

האם צריך לברך 'על המחיה' 'ועל הגפן' בישיבה?

באמירת עושה שלום. וכמו כן, חובה לכתחילה לשבת בברכת 'מעין שלוש'; ויש אומרים, שרק בברכת 'על המחיה'. והאוכל תוך כדי הליכה בדרך, ואם יצטרך לשבת בברכת המזון יקשה עליו לכוון מחמת טרדת דעתו בשל העיכוב, רשאי לברך בהליכה; אך אם בשעת אכילתו ישב, עליו לברך בישיבה. [שו"ע קפג, ט-יא, משנ"ב לא, לה רלו, ושעה"צ לו; בו"מ דרשו, 25]

לכתחילה, חובה לשבת בשעת ברכת המזון; ובדיעבד, יוצאים ידי חובה גם בעמידה ובשכיבה, ואף בהליכה. ומדברי הפוסקים נראה, שאף בברכה הרביעית צריך לשבת, (אך יש שנראה מדבריהם, שדוקא בשלוש הברכות הראשונות, שהן מדאורייתא, חובה לשבת); ויש שכתב שראוי לשבת עד לאמירת 'עושה שלום', בדומה לתפילת 'שמונה עשרה' שבה עוקרים את הרגלים

מדוע ראוי לברך ברכת המזון בלחש ביחד עם המזמן?

הברכות מעט לפני המזמן, כדי שיוכלו לענות אמן על ברכתו. ויש להקפיד, שלפחות את ברכה הראשונה יאמר המזמן בקול רם, ושאר המשתתפים יאמרו יחד עמו מילה במילה בלחש, ולא יברכו כל אחד לעצמו, שאם לא כן - לדעת פוסקים רבים לא יצאו ידי חובת זימון.

[שו"ע קפג, ז, ומשנ"ב כז-כח; וראה עוד שם]

מעיקר דין ה'זימון' בברכת המזון, ראוי שהמזמן יוציא את כולם ידי חובתם בברכת המזון מדין 'שומע כעונה', ולא יברכו בעצמם, אך הואיל ומצוי הדבר שהשומעים אינם מקשיבים כראוי, ואינם יוצאים ידי חובת הברכה, ראוי שכל המשתתפים בסעודה יברכו בלחש יחד עם המזמן, כדי לקיים בכך את עיקרה של מצות הזימון: "גְדְלוּ לַה' אֱתֵי וְנִרְוַמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו"; ויסימו את כל אחת מארבע

* משעה שנתנו למזמן את הכוס לקראת ברכת המזון, אף אם טרם נטל 'מים אחרונים', לא יפסיק בדיבור עד לאחר שתיית הכוס לאחר ברכת המזון.
* מי שדילג באמצע בברכת המזון וטרם סיים את הברכה - ישוב למקום הדילוג. ואם סיים את הברכה: אם דילג דבר הכרחי לכשרות הברכה, צריך לחזור לראש הברכה שדילג בה.
* מי שהפסיק באמצע אחת מארבע הברכות שבברכת המזון מחמת אונס הלכתי, למשך זמן שיש בו כדי לברך את כל ברכת המזון - צריך לחזור לראש אותה ברכה שהפסיק בה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מקוה חם - האם הוא כשר לטבילה לכתחילה?

משום שלדעת הפוסלים אותם לנטילת ידים, מים אלו מעולם לא היו ראויים לנטילה, שהרי הם חמים מטבעם. ברם, טבילת ידים לסעודה, או טבילת כל הגוף לטהרתו, במקוה חם, ואף במעין חם, מותרת לכתחילה לכל הדעות. [שו"ע קס, ו-ח, משנ"ב כו, לו ר"ל, ושעה"צ לט ר"מה]

מים חמים כשרים לנטילת ידים, ויש שמחמירים באופן שה'יד סולדת' בהם, דהיינו שהיא נרתעת לאחוריה בנוגעיה בהם; ולכתחילה יש להמתין עד שהמים יצטננו. ואם המים נלקחו ממעין חם, כגון המעיינות החמים שבטבריה, יש טעם להחמיר בכך יותר מאשר במים שהתחממו בכוח האש,

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il